

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни Екологічна географія
2019 – 2020н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність - 014 Середня освіта (Географія)

Освітня програма – Середня освіта(Географія)

Загальний обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС

Статус дисципліни – вибіркова

Факультет – біолого-природничий

Кафедра – екології та географії

Курс – 1; семестр – 2; вид підсумкового контролю – екзамен

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції, практичні.

Методи навчання: словесні (розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (письмові вправи)

Лінк на дисципліну: посилання на розроблений електронний курс, розміщений у Google Classroom чи на іншій платформі (за наявності)

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Заочна	I	II	150/5	16	8	-	8	-	134	-	-	+

2. Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові E-mail: (корпоративна ел. пошта) Тел.: контактний телефон (за згодою)	Кіт Мирон Григорович, кандидат географічних наук, професор, професор кафедри екології та географії ДДПУ імені Івана Франка, m.kit@dspu.edu.ua , 0502296506
---	--

3. Характеристика навчальної дисципліни:

Мета навчання: створення умов для засвоєння студентами знань про екологічний стан Землі, оволодіння системним, географічним і екологічним підходом до вивчення навколишнього середовища тісному зв'язку з дослідженням атмосфери, гідросфери, біосфери і техносфери, пошук шляхів гармонізації взаємовідносин людей із середовищем існування, а також людського суспільства з навколишнім середовищем у межах локальних, регіональних і глобальних геосистем, аналіз змін геосфер під впливом природних і антропогенних факторів, впровадження принципів раціонального використання водних, земельних, мінеральних та енергетичних ресурсів Землі, забезпечення безпечного проживання людей.

Результати навчання: студенти повинні *знати* основи теоретичних і практичних аспектів сучасної екогеографії; основні поняття, терміни і фактори геоекологічних наук, основні геоекологічні закони; структуру природних оболонок Землі, закономірності їх функціонування, кругообігу речовин, енергії та інформації; джерела забруднення навколишнього середовища та основні методи їх нейтралізації; структуру управління в галузі охорони довкілля; основи правової бази сучасної геоекологічної політики у світі і в Україні. Студенти повинні вміти вільно володіти екогеографічними термінами і поняттями; виконувати геоекологічні узагальнення, геоекологічні прогнози розвитку окремих явищ і процесів; проводити оцінку геоекологічного стану довкілля, його окремих елементів з урахуванням ступеня антропогенного впливу; користуватись законодавчою і нормативною документацією; здійснювати контроль за якістю навколишнього середовища; приймати рішення, які повністю відповідали б еколого-стратегічній ситуації у державі.

Компетентності :

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку.
- Здатність користуватися новітніми досягненнями географії, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.

Пререквізити дисципліни. Дана навчальна дисципліна використовує знання з фізики, хімії, астрономії, математики та інших наук, що вивчаються у середній школі. Їй передують вивчення дисциплін: “Загальне землезнаство”, “Географія глобалізаційних процесів”.

Постреквізити дисципліни. Набуті знання і уміння використовуються при підготовці магістерських кваліфікаційних робіт, публікації студентських наукових робіт, у студентській науковій роботі.

4. Програма дисципліни.

Сучасна екологічна ситуація та головні екогеографічні проблеми. Найважливіші геоекологічні проблеми в Україні та причини їх виникнення. Сучасна екологічна політика України. Ядерна та радіаційна безпека України. Стан і проблеми зони відчуження ЧАЕС. Екологічна безпека оборонної діяльності.

Екологічне законодавство і право в Україні. Сучасний стан нормативно-законодавчої бази України в галузі охорони природного середовища і використання природних ресурсів. Міжнародне екологічне законодавство. Економічні механізми природоохоронної діяльності.

Природно-ресурсний потенціал та основні геоекологічні проблеми. Використання й охорони природних ресурсів. Земельно-ресурсний потенціал україн. Поняття екологічного та еколого-економічного потенціалів. Сучасний стан мінерально-сировинної бази в Україні. Гірничопромислові ландшафти України та особливості рекультивациі земель, порушених унаслідок гірничих розробок. Земельні ресурси України та основні проблеми їх використання й охорони. Ґрунтовий потенціал регіонів України. Екологічний стан та охорона ґрунтів.

Водні ресурси та водний баланс України. Екологічний стан, проблеми та перспективи використання прісних вод. Екологічні проблеми Чорного та Азовського морів. Гідрологічне районування

Проблеми використання рослинного та тваринного світу. Проблеми антропогенної деградації

рослинного покриву. Охорона рослинного покриву регіонів. Природна еволюція фауни та її антропогенна трансформація. Охорона та відтворення ресурсів тваринного світу.

Кліматичний та рекреаційний потенціал України.

Стихійні метеорологічні явища в Україні. Типи рекреаційних ресурсів. Рекреаційні регіони України. Охорона рекреаційного потенціалу та перспективи галузі.

Енергетична криза в Україні та її екологічні наслідки. Шляхи подолання енергетичної кризи. Сучасний стан енергоресурсів та енергетична політика України.

Демографічна ситуація у світі і Україні. Людські ресурси і потенціал територій. Сучасна медико-демографічна ситуація в регіонах. Причини кризових демографічних явищ.

Тематика практичних занять

1. Зробити розрахунки видів потенціалів – енергетичного, економічного і людського. визначити види природно-ресурсного потенціалу України.
2. Класифікувати у вибраному регіоні родовища і корисні копалини.
3. Порівняти кліматичні умови та водні ресурси регіонів України.
4. Розрахувати структуру земель в Україні, щодо землекористувачів та дати їх еколого-економічну оцінку.
5. Порівняти фізико-географічні умови областей для розвитку рекреації.
6. Розрахувати динаміку змін людського потенціалу України.

5. Місце проведення занять.

Біолого-природничий факультет, компютери з пакетом Microsoft Office 2007 (Word, Excel), мультимедійне обладнання, інтерактивна панель.

6. Інформація про консультації.

В кінці курсу, згідно розкладу.

7. Система оцінювання.

Контроль знань студентів здійснюється під час усних відповідей до кожної практичної роботи, співбесіди з лектором, написання самостійної роботи. Формою підсумкового контролю є екзамен. Кількість балів, що виставляється за практичне заняття, враховує: усне опитування теоретичного матеріалу та вирішення практичних завдань. Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих на *практичних заняттях* (40 балів), виконання *підсумкової самостійної роботи* (40 балів), *співбесіди з лектором* (20).

Облік успішності за усні виступи на практичних заняттях студентів групи ведеться за чотирибальною шкалою. Бали за усні відповіді обраховуються за формулою: $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де $K = 40$, A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні розділів, включаючи оцінки «2», не менше 3-х, n – кількість цих оцінок, $\frac{A}{n}$ – середня оцінка за усні виступи. Кількість балів заокруглюють до цілих. Якщо n менший 3, то загальний бал за усні відповіді на практичних заняттях рівний «0».

Підсумкова контрольна робота (40 балів) передбачає виконання описових завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів, виділених на оцінку підсумкової контрольної роботи виводиться шляхом оцінки якості виконаних завдань.

Співбесіда з лектором (20 балів) проводиться в кінці семестру за напередоголошеним розкладом.

Семестрова підсумкова оцінка у семестрі визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи.

Екзаменаційна оцінка складається з двох показників: відповіді на питання екзаменаційного білету (max=100 балів) та коефіцієнту погодження – 0,4. Відтак, максимально можлива сума балів отриманих на екзамені становить 40 балів ($100 \times 0,4 = 40$).

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot \text{Спот} + 0,4 \cdot \text{Спід}$$

де Спот – кількість балів за поточний контроль

Спід – кількість балів за екзамен.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Розподіл 100 балів між видами робіт

Види запланованих робіт	Кількість балів за семестр	Екзамен
Відповіді на практичних заняттях	40	-
Підсумкова контрольна робота	40	-
Співбесіда з лектором	20	
Усього за семестр	100	100
Коефіцієнт перерахунку	0,6	0,4

8. Політика дисципліни.

За час вивчення дисципліни обов'язковим є відвідування та виконання практичних завдань, написання контрольної роботи.

9. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

а) основна:

1. Андрейцев В.І. Екологічне право. – К.: Вентурі, 1996
2. Адаменко ОМ., Рудько Г.І. Екологічна геологія: Підручник. — К.: Манускрипт, 1998. — 348 с.
3. Барановський В.І. Екологічний атлас України. — К.: Географіка, 2000. — 40 с.
4. Гавриленко О.П. Основи екології та безпека життєдіяльності. — К.: ВПЦ "Київський ун-т", 2002. — 117 с.
5. Данилишин Б.М., Дорогунцов С.І., Міщенко В.С. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. — К.: ЗАТ "НІЧЛАВА", 1999. — 716 с.
6. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР // ВВР. — 1994. — №36.
7. Коротун І.М., Коротун Л.К., Коротун С. І. Природні ресурси України: Навч. Посів- Рівне, 2000. — 192 с.
8. Національна доповідь України про гармонізацію життєдіяльності суспільства у навколишньому природному середовищі. — К., 2003. — 128с.
9. Мильков Ф.Н. Человек и ландшафты. — М.: Мысль, 1973. — 222 с.

б) додаткова

10. Давиденко В.А., Білявський Г.О., Арсенюк С.Ю. Ландшафтна екологія: Навчальний посібник. – К.: Лібра, 2007. – 280 с
11. Минц АА. Экономическая оценка естественных ресурсов. — М.: Мысль, 1972
12. Реймерс Н.Ф. Природопользование: Словарь-справочник. – М.: Мысль, 1990.
13. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2017 р. — К., 2017
14. Маринич О.М. Фізична географія України / О.М. Маринич, П.Г. Шищенко. – К.: Знання, 2003. – 499 с.
15. Мельник А.В. Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого аналізу / А.В. Мельник. – Львів: Літопис, 2002. – 229 с.

Викладач _____
 Підпис _____ Ініціали та прізвище _____

Схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____
 Підпис _____ Ініціали та прізвище _____